Encyclopedisch standaardwerk van Caribische literatuur

NIET MEER zo recent, maar wel zeer belangrijk en daarom op de boekenpagina alsnog het vermelden waard, is de dikke door Donald E. Herdeck bij Three Continents Press, Inc. te Washington D.C. uitgegeven literaire encyclopedie CARIBBEAN WRITERS; A BIO-. BIBLIOGRAPHICAL – CRITICAL ENCYCLOPEDIA.
In 943 bladzijden wil deze encyclopedie, zoals de titel zegt, een overzicht geven van wat er aan literatuur wordt voortgebracht in het Caraïbisch gebied.

De encyclopedie is ingedeeld naar de talen: Engels, ruim 250 blzz; Frans, ruim 280 blzz,; Spaans, bijna 350 blzz. Bovendien wordt in ongeveer 50 blzz. de literatuur van Suriname en de Nederlandse Antillen in de verschillende talen behandeld. Na een algemeen essay volgt steeds een alfabetische schrijverslijst met korte bio- en bibliografische vermeldingen. Deze laatste kunnen enkele regels, maar bij belangrijke auteurs, ook wel enkele bladzijden van twee kolommen bedragen. Bibliografieen van studies, bloemlezingen en tijdschriften completeren het geheel van dit zeer ambitieuze project.

Dat Donald Herdeck dat niet alleen gedaan heeft is wel vanzelfsprekend. Hij had de medewerking van een groot aantal personen. Van de Nederlandse Antillen waren dat blijkens de dankbetuigingen voorin: Chris Engels, Cola Debrot, Maritza Eustatia, Eddy Pieters Heyliger en (mede voor Suriname natuurlijk) René de Rooy.

Het beschreven gebied omvat de Caraibische archipel, maar ook Guyana, Suriname en Frans-Guyana en Belize. De encyclopedie geeft informatie over ongeveer 2000 schrijvers en meer dan 15000 werken, die òf in een Europese taal (de meerderheid) of in een van de creolentalen van het gebied schreven en schrijven. Herdeck sluit zijn inleiding dan ook af met: wie zal nu nog durven vragen: bestaat er wel Caraibische literatuur?

Er is dus veel goeds te zeggen over deze encyclopedie, al was het alleen maar dat iemand het aangedurfd heeft alles eens systematisch te ordenen. Maar aan de andere kant zijn er ook ernstige bedenkingen mogelijk, zeker ten aanzien van de afdeling Suriname en de Nederlandse Antillen. Over de andere afdelingen kan ik onvoldoende oordelen, zodat ik die buite[n] beschouwing laat.

Als een indeling in talen juis[t] is, zou het voor Suriname en d[e] Nederlandse Antillen nodig zij[n] op zijn minst een drietal onder scheidingen te maken Papiamento, Sranan Tongo e[n] Nederlands. Het Spaans e[n] Engels hadden dan bij d[e] andere afdelingen onderge bracht kunnen worden, al blij[ft] de vraag of iets dergelijk[s] logisch is. Nu is er bij d[e] indeling uitgegaan van twee ve[r]schillende principes, wat vo[or] degene die niet op de hoogte [is] van Suriname en de Antille[n] ongetwijfeld verwarrend z[al] werken in die zin dat men d[e] landen en de talen met elka[ar] verwart. Als men uitgaat va[n] de koloniserende Europe[se] landen is een indeling i[n] Spaans, Engels, Frans e[n] Nederlands wel logisch, ma[ar] m.i. had de samensteller e[r] beter aan gedaan de[ze] taalindeling niet aan t[e] brengen. De Caraibisch[e] literatuur vormt, wil je haar a[ls] Caraibisch claimen, een eenhe[id] in weerwil van zijn taalver scheidenheid.

Niet zo ernstig, maar wel ze[er] storend zijn de vele drukfouten vooral in de kennelijk moeilijk[e] Nederlandse namen en titels De uitgave is niet grondi[g] genoeg gecorrigeerd door ee[n] ter zake kundige, wat bijzonde[r] jammer is voor zo'n publicati[e] die een standaardwerk wil zij[n]. Daarnaast komen er - en dat [is] ernstiger - ook feitelijk[e] onjuistheden voor.

De datum waarop het manus cript is afgesloten is niet t[e] achterhalen, maar moet vo[or] Suriname en de Nederlands[e] Antillen wel in het begin van d[e] jaren zeventig liggen, al word[t] er van sommige acteurs nog we[l] recenter werk vermeld. Di[t] houdt in dat jongere auteur[s] niet of onvoldoende aan bo[d] komen.

In de bibliografie is d[e] samensteller kennelijk nog[al] willekeurig te werk gegaan. He[t] is niet duidelijk waarom sommige werken wél en andere net zo belangrijke, niet werden opgenomen. Daardoor word[t] het beeld onbetrouwbaar, wa[t] een ernstig bezwaar is.

De uitgave geeft zo in he[t] Surinaamse en Nederlands Antilliaanse gedeelte de indruk te haastig en te weinig gecorrigeerd op de pers terech[t] gekomen te zijn. Een oordee[l] dat ik niet durf of kan geven voor het overige gedeelte. Misschien heeft de onbekend heid van deze afdeling van de Caraibische literatuur een hinderlijke rol gespeeld.

Ondanks deze bezwaren zal de lezer waarschijnlijk verrassende dingen tegenkomen of bekende zaken in een nieuw licht zien. Nu wordt de Antilliaanse of Surinaamse literatuur niet door de eigen br[il] of de Hollandse met alle mogelijkheden tot vertekening en eenzijdigheid gezien, maar door een internationale. Ongetwijfeld is het werk van Herdeck zelf in deze afdeling groot geweest.

Idereen die zich bezighoud[t] met Caraibische literatuur e[n] elke instelling op dit gebied zouden dit standaardwerk, hoewel niet goedkoop, moeten bezitten. De Openbar[e] Leeszalen en Bibliotheken op Curacao en Aruba hebben beide een exemplaar.

WIM RUTGERS

Caribbean Writers; a Bio- Bibliographical - Critical Encyclopedia

Editor: Donald E. Herdeck
Three Continents Press, Inc. Washington D.C. 1979, 943 blzz.
ISBN 0 914478 74 6
1346 Connecticut Avenue, NW. Washington DC 20036